

אמרתך חייתני

פנינים ואמרות מעניינא דיומא

זמני השבת

בעיד בני ברק יצ"ו

7:20 :הדלקת נרות:
7:42 :שקיעה:
8:22 :מוצאי שבת:
8:54 :ר"ת:

מתורתם של ראשונים

רבינו יהונתן אייכשיץ זיע"א

פִּינְחָס בֶּן אֱלֶעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הַשֵּׁיב אֶת חַמְתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

אבל יש עוד אחרים שבושים שישחקו עליהם ... ומוטב שיבוש בעולם הזה ואל יכלם בעולם הבא, ואדרבא יותר שכר יש לו, כאמרם (במ"ר פכ"א, א) בפנחס שהיו שבטים מבזים אותו ראייתם בן פוטי זה כו', ולכאורה הדבר תמוה, ח"ו ששבטים אומרים שלא כדן עשה פנחס שהרג לזמרי בועל ארמית בת אלהי נכר והיה לו להניחו להיות קשור בה ככלב ח"ו, אם כה היה אין זה בגדר שבטי י-ה עדות לישראל, והעל זה שתק משה והקב"ה, ואמר לפיכך הכתוב מיחסו בן אלעזר כו', וכי זו די, היה לגעור בהם על שאמרו על טוב רע.

אבל הענין כך, כי פנחס בקנאו קנאת ה' והרג לזמרי עם כזבי, השיב חימה מעל בני ישראל, שלא היה נגף בהם בעון פעור ובנות מואב, כדכתיב השיב חמתי כו' הנני נותן לו בריתי שלום. והנה השבטים וקני הדור היו מקנאים אותו, חשבו כי אילו היה אחד משאר נשיא בית אב או איזה שופט וחשוב שבישראל מקנאו ועשה רושם כזה, אין כל כך שמו יתעלה מקודש בפי כל, כמו עתה שאחד משפלי הדור יקום ומקנא קנאת ה' צב-אות, לו תואר והדר, אבל לא ראשי העם כי בהם לא היה קידוש השם גדול כ"כ, כי מוטל עליו, ובוה התנצלו את עצמם על שהתירשלו בזה הם לנקום נקמת ה' עד שבא פנחס, לזה אמרו כי פנחס שהוא השיב חימה שקינא לאלקים, היינו היותו בווי בן פוטי זה כו', והוא בווי עם ויהרגו נשיא בישראל, דהו קידוש השם הגדול, וזהו אשר היה כדאי להשיב חימה מהקב"ה, כי מאוד לרצון לפני ה' על אנוש כערכו, אבל אילו אנשים כערכנו עשו כזה לא היה כ"כ קידוש השם, כי עליהם בלאו הכי מוטל הדבר למחות, ואין כ"כ קידוש השם הגדול, וזה הכוונה שהתחילו השבטים לבזות אותו להגדיל הענין שהיה מעשה טוב ומוחלט, והוא התנצלות על דבר שהם רפו ידיהם, ולכך הכתוב מיחסו שבכל זה אף שהוא מיוחס בן אלעזר כו', מ"מ תחת אשר קינא לאלקים ויכפר על בני ישראל הנני נותן לו את בריתי שלום, וא"ש ונכון.

ולכן יותר חשוב מי שהוא בעיניו נבזה ועושה מצוה תקונה, יותר לרצון לפני ה', ומכ"ש אם אדם חשוב ונכבד לעמו מבוה עצמו בשביל תורה ולומדיה כדי לעשות נחת רוח ליוצרו ולדבק עצמו בתורה להרים דגלה, כי בעוה"ר נפלה העטרה והורם המצנפת בהעדר חכמי הדור.

(יערות דבש, ח"א דרוש טז)

וזאת תורת הקנאות – תשפ"ד

היות שרבים הם הנבוכים בדעתם בהגיע קריאת התורה בפרשת פנחס עת שומעים הם את פסוקי הנצח על השכר שקיבל פנחס על קנאותו, הם שמזה שנים מתחנכים ומחנכים שכל זעקה על חילול שב"ק היא "חילול השם" וכל מחאה על כבוד שמים היא הכרזת "כוחי ועוצם ידי", אלו שקיבלו על עצמם ללמד זכות על כל פורק עול ולהאיר לו פנים ומאידיך לרדוף וללעוג לכל יראי ה' העומדים על משמר הדת, לפתע שומעים הם כיצד בעל הקורא בבית הכנסת "שלהם" קורא מתוך הספר תורה "שלהם" דברים הנוגדים את כל ההשקפה ה"טהורה" ... וכדי בזיון וקצף.

לזאת בעצה אחת עם מנחילי ההשקפה הטהורה, כותבי מדורי ההשקפה בביטאונים המפלגתיים, כתבי אתרי הבואש המתודרכים, מנהלי קמפייני הפרסום לקראת הבחירות, ובראשם הגבאים והמשב"קים והנכדים השונים איש איש בשמו הטוב יבורך, הוחלט שמן הצורך ומן ההכרח לבאר את הדברים כשלוחן ערוך ופרוש כשמלה לידע ולהודיע להתודע ולהגלות מהי הקנאות ומדוע היא איננה סתירה להשקפה ה"טהורה" המתחדשת חדשים לבקרים, וזה החלטנו ויה"ר שלא תצא תקלה ומכשול רח"ל מתחת ידינו.

א) קנאות אין פירושה לפעול כנגד אנשים, ההיפך הוא הנכון, קנאות משמעותה להטיב לפורקי העול ולכבדם ולקרנם בכל מיני קירוב (גם פנחס בעצם רצה להחזיר את זמרי בתשובה, וגם ההלכה של קנאים פוגעים בו הכוונה להזמין את החוטא לאכילת מנת טשולנט בליל שישי בחנות ללא כשרות ושם להתחנף אליו עד בלי די).

ב) קנאות צריכה להיעשות אך ורק לשם שמיים, ולפני עשיית מעשה קנאות צריכים לבדוק את עצמו בשבע דרישות וחקירות בחורי ובסדקי נשמתו האם אמנם כוונתו אך ורק לשי"ש (מה שהתורה מזכירה לשבח את לבן הארמי על שקינא כשחשד באליעזר עבד אברהם – וכדברי האור החיים הקדוש "מעשה צדיקים עשה בזה" – פשוט שאין זה קשור לעניינו שכן היה זה קודם מתן תורה, מה גם שלבן הארמי היו כל מעשיו לשם שמיים ופשוט).

ג) קנאות צריכה להיעשות אך ורק ע"י אנשים נכבדים ומורמים מעם, אין מקום לפשוטי העם או לאנשים שאינם מושלמים בכל מכל כל לעשות מעשי קנאות (וצריך ליהדר בזה מאד מאד, כי לפי זה אסור לאדם לצעוק על גנב הבא ליטול את ממונו, וכן יוצא להלכה ולמעשה גבי בא במחתרת שכל ההיתר להורגו הוא רק לאנשים מורמים מעם, ואין להקשות מהשקאת מי סוטה שלהלכה נפסק שהרוח קנאה העוברת על המקנא היא רוח טהרה למרות שמבואר במדרש שלפני כן אותו מקנא נכשל בכמה איטורים, והתירוץ פשוט דאין סתירה בין החטאים שעבר לעובדת היותו איש נכבד ומורם (מעם)).

ד) קנאות היא רק כנגד צדיקים, שכן מי שאיננו חושש מנקמתם של הרשעים אות היא שהוא רשע כמותם, וכמבואר בסיפורי הבדיית הנמסרות מדור לדור מבדאי לפני וחוזר חלילה (מה שכתוב בגמרא שנעשו לפנחס ניסים שלא הרגו זמרי כמובן אין זה ראייה שזמרי היה חשוד על רציחה, ומה שמבואר באיזה ספרים שצריך למסור נפש על כבוד שמיים הוא דעת יחידיאה ולא ראינו כן אצל רבותינו מנחילי ההשקפה ה"טהורה").

ה) קנאות חיובית ונצרכת היא דבר נדיר מאד, מאורע המתרחש אחת לכמה אלפי שנים, העובדה שזה כתוב בתורה רק באה ללמד אותנו כמה זה נדיר ובלתי מצוי (וכפי שכל מה שכתוב בתורה שבכתב ותורה שבעל פה בא להגיד לנו שזה מעשים נדירים שבלתי אפשרי לעשות ולא צריך לשאוף אליהם).

ו) לקנאות אין כל קשר לאלימות וכדומה, וכבר נתבאר לעיל שאין הכוונה בקנאות לפעולות נגד אנשים (ומה שלמדו במדרש ממעשה פנחס ש"כל השופך דמן של רשעים כאילו הקריב קרבן" הכוונה לשפך דם ללא אלימות).

ז) כמובן מאליו כמו כל מצוות התורה שקיומם תלוי אך ורק ב"דעת תורה" ובהחלטות הממסד, גם הקנאות אין לה כל מקום אם היא איננה מגיעה ב"הוראה מגבוה" (ומה שמבואר בגמרא ובמדרשים שכפנסה הסתמך על הכלל "כל מקום שיש חילול השם אין חולקין כבוד לרב" אין זה סתירה, המשך בעמ' 2 <<<

לימוד לקנא קנאת ה'

בְּקִנְיֹא אֶת קִנְיָתִי בְּתוֹכִי.

מזה ילמוד האדם שיקנא את קנאת ה' צב-אות, כשרואה איזה חילול השם או חילול התורה, ראה איך החזיק לו הש"י טובה וחנות וברית שלום.

(של"ה)

כשמקנאין קנאת ה' צבקות זה נחשב כמו צדקה

בְּקִנְיֹא אֶת קִנְיָתִי.

כשמקנאין קנאת ה' צב-אות, נחשב כמו צדקה. כמו שכתבו התוספות בפרק השותפין על מה שאמרו רז"ל (בבא בתרא י'): "צדקה תרומם גוי" - אלו ישראל, וחסד לאומים חטאת" - אלו העכו"ם, שכל חסד שעושין וכו', והביאו ראיה מנבווראדן, ע"ש, וכתבו התוספות שם: ונבווראדן עשה אז צדקה, שקנא להקדוש ברוך הוא. נמצא שקנאת ה' צב-אות הוא כמו צדקה.

(ליקוטי מוהר"ן ח"ב ס"ה)

לא יירא מלהוכיח

לְכוּ אָמַר הַנְּיִי נַתַּן לּוֹ אֶת פְּרִיְתֵי שְׁלוֹם.

יל"פ דהוא הבטחה על המוכיח שלא יירא מלהוכיח כי ימנע מעצמו השלום ויהי' תמיד במחלוקת עם כל איש. ע"ז אמר רחמנא כי מאת ד' היתה אתו החיים והשלום לאיש כזה, כי לא יוש איתו, וכדרך שמצינו בפנחס שהרג נשיא שבט מיישראל והנני נתן לו את בריתי שלום. [זה אמר רבינו ז"ע בשבוע אחרונה לימי חייו זצ"ל].

(שו"ת לבושי מרדכי, חלק האחרון, בהקדמה)

עושים מעשה זמרי ומבקשים שכר כפנחס לבשר הגאולה

לְכוּ אָמַר הַנְּיִי נַתַּן לּוֹ אֶת פְּרִיְתֵי שְׁלוֹם.

בְּשׁוֹבְעָא אִימַר לִיָּה מִן שְׁמֵי הָאֲנָא גִּזְרַ לִיָּה יַת קְנִימֵי שְׁלָם וְאַעֲבִדֵינָהּ מִלְּאָדָּה קְנִימֵי וְיִיחִי לְעִלְמָא לְמִבְּשָׂרָא גְּאוּלְתָּא פְּסוּףָּ יוֹמִיָּא. (תרגום יונתן)

גולת הכותרת של האסיפה היתה דרשתו הנלהבה

וזאת תורת הקנאות - תשפ"ד / המשך מעמ' 1

שכן אין זה חורג מכלל מצוות התורה שקיומם מותנה בהחלטת הממסד ודו"ק.

***

של כ"ק מרן הגאב"ד דפעי"ה"ק אדמו"ר מסאטמאר (שליט"א) [זצוק"ל] נשיא התאחדות הרבנים.

כ"ק אדמו"ר מרן (שליט"א) [זצוק"ל] דיבר בארוכה אודות מצב היהדות בכללו ועל הסכנה לדת מצד הצבועים. והסביר את הכוונה בדברי חז"ל שאמרו "עושה מעשה זמרי ומבקש שכר כפנחס", שלכאורה קשה להבין מדוע הזכירו והדגישו חז"ל בדווקא את שני השמות, היו יכולים לומר "עושים מעשה רשעים ומבקשים שכר כצדיקים", ולמה המליצו בלשונם "שכר כפנחס"? אבל כהיום רואים את המובן בזה ברור, כי השכר של פנחס הוא הלא קבוע שהוא יהיה מבשר הגאולה, כמבואר בתרגום יונתן בפירוש, וזה קורה לדאבונו לעינינו בימינו, אשר כאלו שעושים מעשה זמרי עם כל התועבות שבעולם, הם רוצים דווקא להבליט את עצמם בתור הגואלים של ישראל ח"ו.

(משמרת חומתנו כ"ה אד"א תשי"ט)

לשמוע לצדיקים ולא לרשעים

לְאֹזְנֵי מִשְׁפַּחַת הָאֲזִי.

פירש"י היינו אצבון, וכ' בשל"ה לרמזו שאחז"ל אצבעות של אדם כיתדות שאם ישמע דבר אינו הגון ישים אצבעו באזנו, ונ"ל כיון ששבט גד הי' שכנים עם ראובן ושמעון שהי' בהם רשעים דתן ואבירם ור"ן איש זמרי בן סלוא וכ"ד אלף המתים במגפה, ע"כ כתיב אז אצבון, ועכשיו שכבר נסתלקו ונשארו רק הצדיקים ע"כ הסיר אצבעו ונקרא אזני, אוון שומע תוכחת חיים בקרב חכמים תלין.

(תורת משה לחת"ס)

המנהיג צריך ללחום מלחמת ה' ולא להחניף

פֶּקֶד ה' אֶלַי הַרְוּחַת לְכָל בָּשָׂר אִישׁ עַל הַעֲדָה וְגו' וְלֹא תִהְיֶה עֲדַת ה' פְּצֹאן אֲשֶׁר אִין לָהֶם רַעְיָה.

הוה ליה למימר כצאן שאין להם רועה, ומדקאמר אשר אין להם רועה, משמעויתה דצאן תמיד אין להם רועה, והרי יש לצאן רועה.

והנראה לי, הדכתוב בא להורות דכל מי שנתמנה לפרנס ורועה על הצבור, ידוע ידע כי משמים אוקמיה ליה, ולא למענו להתפרנס ולהיות ניוון מזה, כי אם

תכלית הכוונה בזה למען עם ה' וצאנו, להורותם הדרך ילכו בו והמעשה אשר יעשו ויבטל לא תעשינה. ולא כמו רועה הצאן, שאין תכלית הכוונה של הרועה בשביל אהבת הצאן כי אם ליטול שכרו בשביל זה, ואם כן הוא רועה את עצמו ולא את הצאן.

וזהו שנאמר כאן יפקוד ה' וגו' איש על העדה דייקא, כלומר בשביל העדה, והמופת לזה אם לכו לשמים ולא בשביל עצמו ופרנסתו, אמר אשר יצא לפניו (במלחמה) ואשר יבא לפניו במלחמה, כפירוש רש"י, כלומר אם יצא ויבא להלחם מלחמות ה' לפניו ועמהם להעמיד הדת על תלה ומעמדה, ולא יחוש פן ירסו הבנין אשר שמו אותו לראש עליהם המשך בעמ' 4 <<

לחידודא

סביב מיטתו של ר' משה שררה אוזירת נכאים, מחלתו התגברה עליו באופן קשה והיה נראה בעליל כי שעויתו ספורות, בני משפחתו עמדו ליד מיטתו ואמרו את סדר "ציאת הנשמה" מתוך הספר "מעבר יבק", כשר' משה ממלמל יחד עמהם בקול נמוך.

לפתע ביקש ר' משה לומר דבר מה והכל עשו אונייהם נאפרכסת לשמוע את קולו החלוש, "את נכסי אני נותן לבני במתנת שכיר מרע" אמר, ואז הרים את קולו באמירת "שמע ישראל" ועצם את עיניו.

לאחר שבעת ימי האבל נפנו לפענח את דבריו האחרונים "את נכסי אני נותן לבני", שכן ר' משה השאיר אחריו בן אחד ובת אחת בלבד, מי הם אותם "בני" אליהם התכוון. טוענת הבת כי בוודאי התכוון להוריש לה מחצית מנכסיו, ורק משום כך אמר "בני" בלשון רבים, אך הבן טוען כי אם זו היתה כוונתו היה עליו לומר "בני ובתי", ומכך שאמר רק "בני" מוכח כי כוונתו אך אליו, בנו יחידו.

לא הגיעו הצדדים לעמק השווה ופנו לברר דעת תורה במקרה זה, נענה להם הרב כי הפתרון לשאלתם נמצא בפרשת פנחס, ועליהם מוטל לטרוח ולמצוא את התשובה.

תשובות והערות ניתן לשלוח בפאקס או להשאיר הודעה בתא קולי כמפורט בעמוד 4

תשובה לשאלה משבוע שעבר:

עֲתָה הַנְּיִי הוֹלֵךְ לְעַמִּי לְכָה אֵינְיָא אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָעָם הַזֶּה לְעַמִּי.

אמר להם אלקיהם של אלו שונא זימה הוא והם מתאווים לכלי פשתן בוא ואשיאך עצה עשה להן קלעים וכיו"ו ומכרו להן כלי פשתן (סנהדרין ק"ו ע"א).

ויל"ע מפני מה התאוו ישראל במיוחד לכלי פשתן?

כתב המהרש"א שם: לפי שכבר במצרים הפשתן מצוי כמ"ש עובדי פשתן וגו' והורגלו ישראל בהם ובתוך מ' שנה במדבר נחסר להן והן מתאווים לקנות מאשר ימצאו.

דרשת הגאון הגדול רבי ראובן מערצבאך שליט"א - ראש כולל "לומדת יראתך" בירושל"ו שנאמרה בסעודת ההילולא של הגה"צ רבי עמרם בלויא זצוק"ל שנערכה ע"י "איגוד היראים" במוצש"ק העל"ט

ס. שזוהו מהיזק ראייה שלא להפריע לשני, כשראה שכל כלל ישראל בלי יוצא מן הכלל אלפי אהלים וכולם בניינים באופן כזה שלא יהיה חסרון בצניעות ולא היוק ראייה, כשראה הקדושה הזו, אז "ותהי עליו רוח אלקים", אז היתה לו נבואה אמיתית ולא רק כקורא אגרת, נבואה זו של "מה טובו" היתה נבואה אמיתית, ולכן נשארה לעולם ולא חזרה לקללה, ועד היום אנו אומרים פסוק זה כשנכנסים לבית הכנסת, וזו הבטחה אמיתית לעולם "מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל".

[ולהערה בעלמא למה באמת זכה לנבואה אמיתית אפי' לשעה, יש לומר שהרי נבואה זו נאמר "וישת אל המדבר פניו" ופירש רש"י כתרומתו שרצה להזכיר לכלל ישראל חטא העגל. ויש לשאול, אדם שהוא עצמו עובד עבודה זרה וכי יתכן שיבוא לפני הקב"ה להזכיר עוונם של ישראל בחטא העגל שיעשה להם רעה משום שעבדו עבודה זרה, והרי הוא עצמו עובד ע"ז וכי יוצא להרע גם לעצמו, ואיך היה לבלעם ה"א שמחמת הזכרת חטא העגל יצליח להרע לישראל והרי הוא אינו טוב מהם. ולא מצינו בשום מקום שבלעם היה שונה משאר הגויים שהיו עובדי ע"ז, והרי היה רשע בכל העניינים ובודאי גם היה עובד ע"ז.

והתירוץ הוא, שבלעם בשנתו הגדולה לישראל ידע שלא יצליח לקלל את ישראל מחמת שגם הוא עובד ע"ז, ומחמת שנאתו הגדולה עבד על עצמו שלא לעבוד ע"ז, ואף שהיה רק לשעה, אבל עתה כדי שיצליח בקללתו קיבל בדעתו לשנוא ע"ז, וכיון ששנא עבודה זרה אפי' לפי שעה, קיבל שכר שתהיה לו רוח אלקים ונבואה אמיתית, ואף שעשה זה שלא לש"ש, אבל מחמת עצם הקבלה לשנוא ע"ז, זכה לנבואה אמיתית].

ונחזור לעניינו, שרואים יסוד גדול והוא ידוע, שכשרואים צדיק אי אפשר לחטוא. ואספר מעשה שהיה, זכורני כשלמדתי בטבריא לפני שנים רבות היה שם אדם זקן שבנערותו עוד למד אצל הסבא מנאוהארדאק זצ"ל, אותו זקן היה רשע מרושע כופר בעיקר, וסיפר שהוא למד אצל האלטער מנאוהארדאק, ושאלוהו מה נשאר לו מאותו קדוש האלטער מנאוהארדאק והרי הוא רשע מרושע, ואמר "יכול אני לומר לכם שאיני יכול ליהנות כלל מהעבירות, אין לי שום הנאה בעבירות, והכל בגללו! הוא אשם בכך שאין לי שום הנאה בעולם הזה", כך אמר, הוא זוכר את האלטער מנאוהארדאק וזה גורם לו שאין לו טעם בכל העבירות. [ובזה יש לפרש הפס' (תהלים לו) "צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו", כלומר כאשר הרשע רק צופה ורואה את הצדיק לא יוכל לסובלו מאחר שבגללו מאבד הטעם בהנאותיו מהעוה"ז ולכן מיד מבקש הוא להמיתו].

עכ"פ כשרואים צדיק זה משפיע, וכשראה בלעם את ישראל שוכן לשבטיו היתה עליו רוח אלקים. וזה מה שכאב למואב וכן למצרים שמשום כך קצו בחייהם, שהרי ידוע לנו איך נראים גויים, וכן הצינונים שעושים כמעשי הגויים, שכל כולם טומאה אבי אבות הטומאה, כמו שמביא רש"י בפר' קדושים מהת"כ שהגויים הגרועים ביותר היו מצרים וכנענים, ואצלם להבדיל מאשר אצלנו, אצלם הטינוף זה כל תכלית המשך בעמ' 4 <<<

הקב"ה "זאת בריתי", דיינו הברית שעשיתי קודם בברית בין הבתרים, חתימתה היא בברית מילה, וע"ז אמרו בגמ' (יומא פה:) שהמיפר ברית אין לו כפרה ביום הכיפורים אפי' אליבא דרבי שיוה"כ מכפר בלי תשובה, וכן כופר בעיקר ומגלה פנים בתורה שלא כהלכה. כל אלו הם מיני כפירה ביסודות התורה ממש.

גם את ההלכה שכותב הרמב"ם (פ"ב מהל' ע"ז ה"ה) שישראל שעבד עבודה זרה יצא מכלל ישראל, ואפי' מאמין בה' אלא שעבד ע"ז, וכן אפיקורס יצא מכלל ישראל לכל דבר הן להקל והן להחמיר, הלכה זו מוחקים מהספרים כאילו אינה קיימת, והלכה זו היא יסוד היהדות, וזה זעק ר' עמרם כל הזמן.

***

בפרשה שקראנו פר' בלק כתי' "ויקץ מואב מפני בני ישראל", וכן במצרים כתוב אותו לשון "ויקוצו מפני בני ישראל", ולשון ויקוצו היינו שהיו מאוסים בעיני עצמם, ויש להבין איך יתכן שאדם נעשה מאוס בעיני עצמו. וכן יש להבין מה שאמרו "עתה ילחכו הקהלה את כל סביבותינו כלחוך השור את ירק השדה", מה היתה כונתם בזה. וכן אמרו "נהגה כיסה את עין הארץ", יש להבין איך נעשה חושך על ידי ישראל, וכי מפני שהם עם רב נעשה חושך, וצריך ביאור.

ולגבי המשל שאמרו "כלחוך השור" ביאר בספר "באר יוסף" דבר נפלא עפ"י המבואר במסכת שבת (פרק כ') שכל שיירי מאכלם של כל הבהמות אינן מוקצה ומותר להעבירם לבהמה אחרת, חוץ משיריים של שור שהם מוקצה, מפני שהשור ממאיס את שיריו שאפי' בהמה אחרת מאוס לה לאכול זאת. ובהו מבאר הבאר יוסף המשל של "כלחוך השור" דיינו שאנו נעשים מאוסים בעיני כל העולם, כמו השור שמלחך והשיריים נעשים מאוסים שאינו ראוי אפי' לבהמה, כך אמר מואב שבני ישראל ממאטים אותם בעולם.

והנה בבלעם כתיב בפעם השלישית שרצה לקללם, "וירא את ישראל שוכן לשבטיו ותהי עליו רוח אלקים", ויש להבין מדוע רק עתה נאמר שזכה ל"רוח אלקים" מה שלא נאמר עד עתה, ועוד יש להבין הדנה אמרו בגמ' (סנהדרין קה:): שכל ברכותיו של בלעם חזרו לקללה חוץ מברכת "מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל", ויש להבין מה שנשתנה ברכת "מה טובו אהליך" דוקא.

וי"ל הדנה כל נבואותיו של בלעם היו כקורא אגרת, והיינו שלא היה לו כח נבואה עצמיי, שאע"פ שהקב"ה נתן כח נבואה לנביא גוי, מ"מ לא היה נביא גמור אלא בדרגה של כקורא אגרת, אחרים לא יכולים אפי' לקרוא אגרת זו שאינה אגרת הכתובה בדיו אבל עכ"פ זה היה כוחו (יעו"ב בספר חידושי מהרי"ל דיסקין עה"ת בסוף הספר במאמר לסיום התורה). והנה בכל הברכות רצונו של בלעם היה באמת לקלל אלא שהקב"ה הניח לו האגרת בפיו כמין חכה והוא היה מוכרח לומר את האגרת הזו, אבל לבו היה באמת לרעה, ולכן כשישראל לא זכו לברכות נתהפך הכל כפי מחשבתו של בלעם לרעה ר"ל, אבל בברכת "מה טובו" כתיב "וירא את ישראל שוכן לשבטיו", הוא ראה את הצניעות ואת הצדקות של כלל ישראל, לא רק את הצניעות אלא גם את הצדקות בבין אדם לחברו כמבואר בגמ' (ב"ב

ברשות רב המקום וברשות כל הקהל, אינו ראוי לדבר לזכרו של הרבי ר' עמרם, אלא שכהיום נשארו יחידיים שזכו להכיר את ר' עמרם מקרוב, ואף אני זכיתי להכירו קצת מקרוב, ומחויבים למסור את הדברים הלאה. אין לי הרבה מה לספר, אבל עצם הדבר שמזכירים אותו ועושים אסיפה לכבודו זה חיוזוק עצום, עצם זה שיודעים שהיה אדם גדול כזה ועושים לכבודו אסיפה ומדברים על הנהגותיו ומנסים לילך בדרכיו, זה ענין גדול מאד וזכות גדולה היא לכל הנאספים, כל קהילה גדולה או קטנה, שפועלים לומר ולפרסם את האמת זה זכות גדולה.

שהרי הצינונים כבר מאה שנים מטשטשים את האמת באופן נורא, שממש אי אפשר לשמוע את האמונה הנכונה והנהגה הנכונה של כלל ישראל. חושבני שיש הרבה שנקראים גדולים, שכפי גדולתם כך גם גדול שתיקתם בעינינו אלו, וחבל מאד שאין מי שאומר את האמת. ומי שאומר קצת את האמת נחשב אב שוטה כמו שאמרו בגמ' (סנהדרין צז.). שבעקבתא דמשיחא סר מרע משתולל, או שאוחזים אותו לרשע, ועכ"פ לא מבינים את דבריו, לא מבינים מה היה פעם הנהגה פשוטה של יהודי.

ודבר זה ראינו אצל ר' עמרם, יהדות פשוטה כמו שהיה פעם, ריינע אידישקייט. לא רק קיום התורה באורח חיים ובירה דעה אלא גם בהלכות אמונה והלכות ההתנהגות בין הגויים והרשעים, זה היה ר' עמרם, ואת חלק התורה הזה שוכחים.

יש הרבה מה לומר ונאמר בקיצור נמרץ, התורה מתחילה בבראשית שהוא יסוד האמונה, ואח"כ המבול, ואח"כ בפר' לך דור הפלגה, כל הדברים האלו הם יסודות של אמונה.

ואח"כ מגיע אברהם אבינו, "איתן זה" כפי שקורוהו הרמב"ם (בפ"א מהל' ע"ז ה"ג), ילד קטן שבא והתחיל לפרסם את האמונה בכל העולם בלא בוש, הכניסוהו לאש ויצא חי בניסים ולא פחד והמשיך הלאה לפרסם האמונה. וזו היא הסיבה הראשונה שהקב"ה בחר באברהם אבינו, ומכח זה בחר אח"כ בזרעו אחריו, וכל קיומנו עתה הוא מכח אברהם אבינו, שהוא היה מפרסם האמונה במסירות נפש.

והקב"ה כרת עמו ברית בין הבתרים, שמזכירים אותה בכל יום בתפילה, אמנם לצערנו רק בתפילה מזכירים זאת, וחורף מזה אין זוכרים כלל את ענין ברית בין הבתרים, היא הברית הראשונה שכרת הקב"ה עם כלל ישראל, אז נולד כלל ישראל, אז נתייחד כלל ישראל שאינו עם ככל העמים, אלא הוא העם הנבחר של הקב"ה ויש לו הנהגה מיוחדת, והנהגתם היא למלאות תכלית הבריאיה, שעד אברהם אבינו לא היה מי שימלא תכלית הבריאיה של "והיה ה' למלך על כל הארץ", שהקב"ה הוא המלך על כל העולם, ובראשם כלל ישראל שהם עם קרובו של רבש"ע, זו היא תכלית הבריאיה, ועל זה אמר הקב"ה שבחר באברהם אבל צריך מתחילה לקבל עול הגלות "ועבדום ועינו אותם", "ואחרי כן יצאו ברכוש גדול" שתהיה הגאולה והיה ה' למלך (שכן בברית בין הבתרים נרמזו כל הגלויות ולא רק גלות מצרים), אבל היסוד הוא ברית בין הבתרים.

ואח"כ בסוף הפרשה ענין ברית מילה שאמר

נפשו בכל הענינים הן לבזיונות והן למיתה.

כמו"כ לא רצה שום קשר עם הציונים, זכורני שהיתה תקופה שדיברו שאי אפשר לגור כאן תחת שלטון הציונים וצריכים לברוח לחו"ל, ור' עמרם היה בראש, הוא אחז שצריכים לברוח לחו"ל, אך לבסוף לא עשה זאת כי לא רצה להזדקק לחתומות שלהם במעבר הגבול, ולכן ויתר על היציאה.

והיה כאן בימים ההם יהודי קנאי גדול ושמו ר' שמעון טורנהיים שליט"א, שהוא הלך אל הרב מבריסק ושאל אותו איך אפשר להשאר כאן במדינה, והרב ענה לו "גם אני חשבתי הרבה בשאלה זו איך מותר להשאר כאן במדינה, והגעתי למסקנא שכל זמן שיש כאן את ר' עמרם ויהודים שנלחמים כדאי להשאר כאן, במקום אחר אין לנו לוחמים כאלו". זהו מעשה שהיה. זאת אומרת שכל ההיתר להשאר כאן במדינה הוא רק אם מצורפים ומתחברים אל הלוחמים, אבל מי שאינו מצורף אללו הלוחמים אין לו מה לעשות כאן, אין לו דרך איך לחנך כאן את ילדיו.

וצריכים לדעת שהעצה היחידה היום היא להלחם נגדם, לזעוק נגדם, נגד כל הנהגותיהם בלי יוצא מן הכלל, זו העצה היחידה.

ונסיים בענין זה, שצריך לדעת שאהבת ישראל העצומה של ר' עמרם לא היתה סתירה למלחמתו הגדולה אלא אדרבה הכל היה דבר אחד, כמו שקראנו בשבת בהפטרה "עשות משפט ואהבת חסד והצנע לכת עם אלקיך", לעשות משפט, לזעוק נגד הפרצות ונגד אפיקורסים, יחד עם אהבת חסד, כל כולו היה אהבת חסד, כמו שאהב את ישראל כך שנה את הרשע שיצא מכלל ישראל. זה היה ר' עמרם.

הבה נתחזק בדרכיו, ונזכה בזכות זו שכבר לא יהיו שום עבירות וכל הרשעה כולה כעשן תכלה, בהתגלות כבוד מלכותו יתברך על כל העולם במהרה בימינו אמן.

והשיבו להם שזה ר' עמרם בלויא, ומיד כששמעו את שמו אמרו שצריכים לשאול רב אם מותר להם ליסוע יחד או שאסור מחמת יחוד. רואים שאף עצם הזכרת שמו הקדוש מעורר ושומר ממעשים רעים, ואף שהרבה צדיקים אחרים טמונים שם, אבל ר' עמרם היה יחיד בענין זה. ע"כ ההוספה].

הנה שואלים למה פנחס זכה למה שלא זכה משה רבנו, אע"פ שלא קם כמשה, אבל משה רבנו לא זכה להכנס לארץ ישראל ונפטר במדבר, ואילו פנחס חי מאות שנים כדמשמע בפסוקים, ולמ"ד פנחס זה אליהו הרי הוא חי לעולם.

והתירוץ הוא כי לפנחס היו שתי מעלות יתרות על משה רבנו, זכות אחת שפנחס בחייו היו מבזים אותו ואומרים "ראיתם בן פוטי זה שפיטם אבי אמו עגלים לע"ז והרג נשיא שבט מ"ישראל", ומעלה זו להתבזות על כבוד שמים, היתה לפנחס לא למשה. ומעלה השניה שהיתה לפנחס היא שמסר נפשו, אמנם משה רבנו גם מסר נפשו באמרו "מחני נא מספרך", ותמיד מסר נפשו בעד ישראל, אבל פנחס מסר נפשו ליהרג ע"י אחרים, דוד המלך אמר "נפלה נא ביד ה' כי רבים רחמיו וביד אדם אל אפולה", יש חילוק בין נהרג ע"י הקב"ה לנהרג ע"י אחרים. ומשה רבנו כשאמר "מחני נא" מסר נפשו בידי הקב"ה, אבל פנחס נכנס עם הרוחם ודקר את זמרי וכזבי, וזה גופא כבר היה מסירות נפש, אבל עדיין יתכן שהיה יכול לברוח מיד ולהשאירם שם והיה ניצול, אבל מסירות נפשו היתה עד הסוף שיצא לחוץ ונשא את ב' הנבילות להראות לכולם שהרגם ובאותה שעה היה נחשב מאבד עצמו לדעת, כי היה ברור ששבט שמעון יהרגו אותו, ואמנם הרבש"ע הצילו, אבל הוא מצידו מסר נפשו. אלו הם ב' המעלות שהיו לפנחס יותר ממה שרבונו, קבלת בזיונות ומס"ינ למיתה בידי אדם, ובזכות זה זכה לחיות לעולם.

וזה היה בחינתו של ר' עמרם, שלא פחד, ומסר

חייהם, סתם מחשבת מין למינות וסתם מחשבת טמא לטומאה, וזה נחשב אצלם ל"אור", ולכן מכנים בלשון המינים מי שהוא בעל עבירה גדול ביותר בשם "נאור", האור אצלם הוא הטומאה. כל כולם חושך וזה נחשב אצלם האור.

וזהו "ויכס את עין הארץ", כשישראל נמצאים בסביבתם, כבר א"א לחטוא כ"כ בשלמות, הם החשיכו את הגעשמאק שבעבירה, וזהו "ויקוצו" שנאמר במצרים ובמובאב, שהיו מאוסים בעיני עצמם, הם רצו לחטוא אבל מחמת שישראל היו בסביבתם הם הרגישו אז שהם מאוסים בחטאיהם.

וזהו "כלחוף השור" כפי שביאר הבאר יוסף שהוא ממאיס את שיריו, שישראל המאיסו אותנו כמו השור, וזהו שאמרו "עתה ילחנו הקהל את כל סביבותינו" שהם נמצאים מכל הצדדים וכבר אי אפשר להביא גם את הכתבי עת המלוכלכים, כל התכלית של מואב להשקע בטומאה כבר אינו מצליח כל כך מחמת בני ישראל הקדושים הנמצאים בסביבתו.

וזה היתה מהותו של ר' עמרם, הוא צעק על כל פריצות במא"ש אפי' על קטנה, (לא בת ג' שנים אלא יותר גדולה), הוא צעק באמצע הרחוב, וידעו שאין כוונתו לצעוק עליה אלא על הוריה, הוא תמיד צעק בלי יוצא מן הכלל. אבל יותר ממה שזעק, ואין זה יותר אלא היא הנותנת, ראו אדם שצועק נגד טומאה, נגד כפירה, נגד פריצות, נגד חילול שבת, זה השרה קדושה גדולה כל כך ולא יכלו לסבול אותו, ומחמת זה שנאו אותו, כי הוא לא הניח לשקוע ביצר הרע.

[א"ה: הוסיף הגאון שליט"א מעשה השייך לענין זה, שלמחרת ביום היא"צ נסע להתפלל על ציונו הקדוש של ר' עמרם, ושמע מאחד המתפללים מעשה שהיה באותו יום, שפנוי ופנויה היו נוסעים יחד ברכב, והגיעו להר המנוחות והסתובבו שם, וכשראו האהל שעשו לציבור המתפללים ב"א"צ שאלו מי טמון שם,

על הפרשה / המשך מעמ' 2

פרנס המתמנה על הציבור הוא בסכנה

יִפְקֹד ה' וגו' אֲשֶׁר יֵצֵא לְפָנֵיהֶם וְאֲשֶׁר יָבֵא לְפָנֵיהֶם.

ובמסורה פ' שופטים ואשר יבא את רעי' ביער. י"ל דאמרו חכ"ל אוי לרבנות שמקברת את בעלי, וכל מי שיש בידו למחות ואינו מוחה הוא נתפס עליהם, ואמרו לעולם יראה הדיין כאלו חרב מונחת לו על

ויקופח פרנסתו. ועל זה אמר ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה, כלומר שהרועה צאן אין כוונתו להיות להם בשבילים רועה, כי אם לרעות את עצמו כאמור. ויאמר ה' אל משה קח לך את יהושע בן נון איש אשר רוח בו, פירש רש"י כאשר שאלת שיוכל להלוך "כנגד" רוחו של כל אחד ואחד, כנגד דייקא, ולא להחניפם בשביל פרנסתו, והבן. (ייטב לב)

לתרומות והנצחות: 053-314-7090

ברכת מוזל טוב
לידידנו הרה"ג ר' יעקב יוסף
ראבינאוויטץ שליט"א
לרגל הולדת בתו תחי'
יה"ר שיזכה לרוות ממנה ומכל יוצ"ח
רוב נחת דקדושה

לטובת נשמת
הגה"ק רבי משה דוד ב"ר
אשר אנשיל מטאלטשאווה
זיע"א
לרגל יומ"ד - ח"י תמוז תרט"ז

לטובת נשמת
הרה"ק רבי שלמה בן יוסף
מקארלין זיע"א הי"ד
לרגל יומ"ד - כ"ב תמוז תקנ"ב

לטובת נשמת
רבינו הרמ"ק
רבי משה ב"ר יעקב
קורדובירו זיע"א
לרגל יומ"ד - כ"ג תמוז ש"ל

אמרתך חייטני